

SOCIOLOGIE RODINY

socializace, sociální nerovností, rodičovství a dětství

ZS 2023

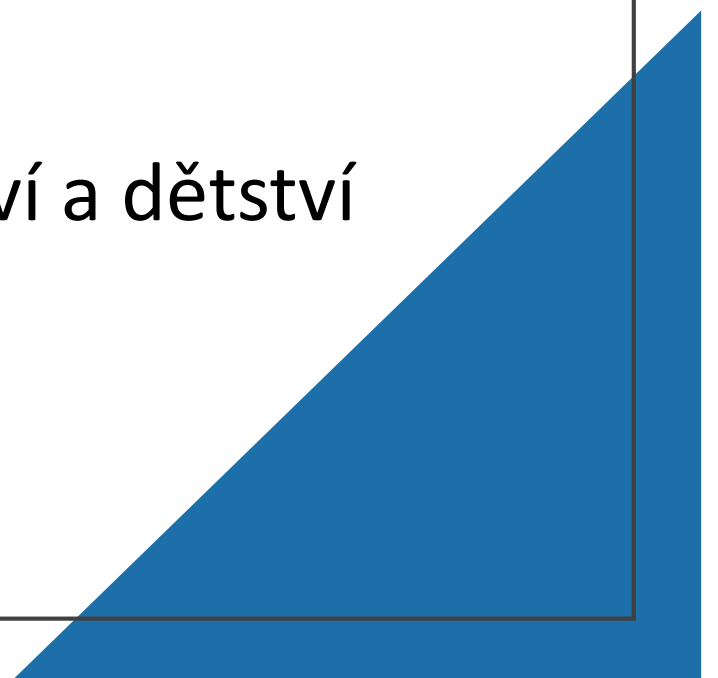

Photo credit: Kevin Mazur/Getty Images.

© picture-alliance/dpa/P. Pleul

rodina jako
základní
stavební kámen
nerovnosti

"I liked being a registered nurse, but then I became
a practical nurse. I married a millionaire."

sociální nerovnost

Sociální nerovností opírají se o nerovné rozdělení zdrojů a projevují se zejména jako ekonomická moc.

Karel Marx – ekonomický kapitál

Pierre Bourdieu: 4 druhy kapitálu: ekonomický, symbolický, kulturní, sociální

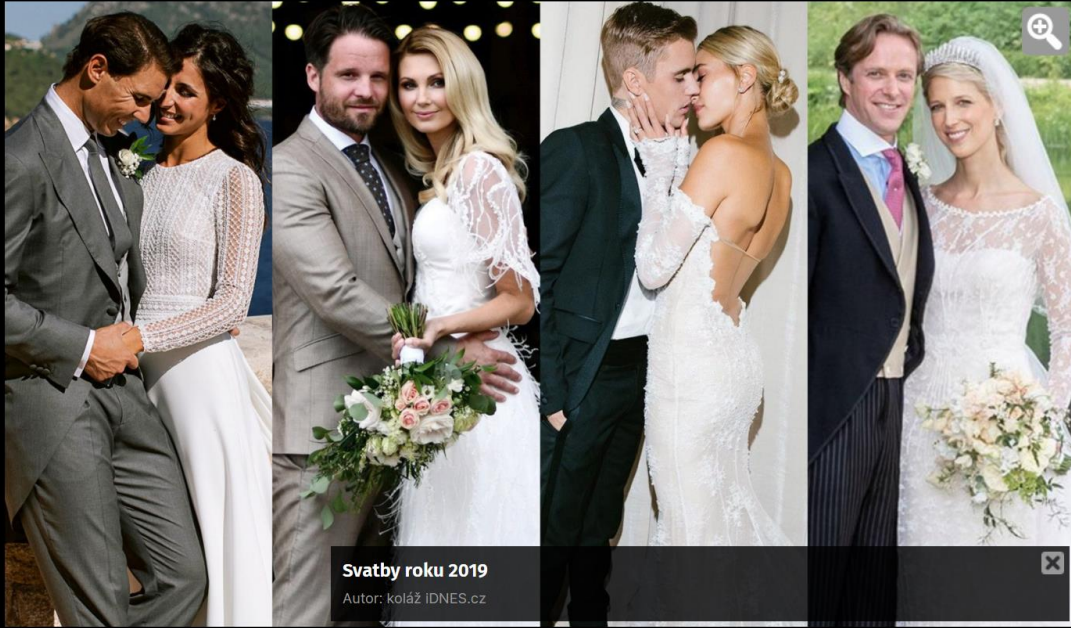
SES (socioekonomický status)

- vzdělání
- příjem
- prestiž

třídně zakotvené rozdíly v rodinném chování

1. REPRODUKČNÍ CHOVANÍ A ŽIVOTNÍ STYL
2. PÉČE O DĚTÍ
3. VZDĚLANÍ

Svatby roku 2019

Autor: koláž IDNES.cz

reprodukční chování a životní styl

- Nejvyšší homogamii vykazují nejnižší a nejvyšší sociální třída
- Rozdíly ve sňatkovém věku
- Počet dětí v rodině
- Uměle přerušení těhotenství
- Kojenecká úmrtnost
- Úmrtnost ve středním a vyšším věku
- Vnímaní environmentální krize

péče o děti

- Třídní rozdíly:
 - podíl otce na péči
 - agrese a násilí
 - trávení volného času s dětmi
 - ekonomická aktivita žen

Sorry, we are out of cash.
Do you accept cultural capital?

someecards
user card

vzdělaní

- Kulturní a sociální kapitál domácností

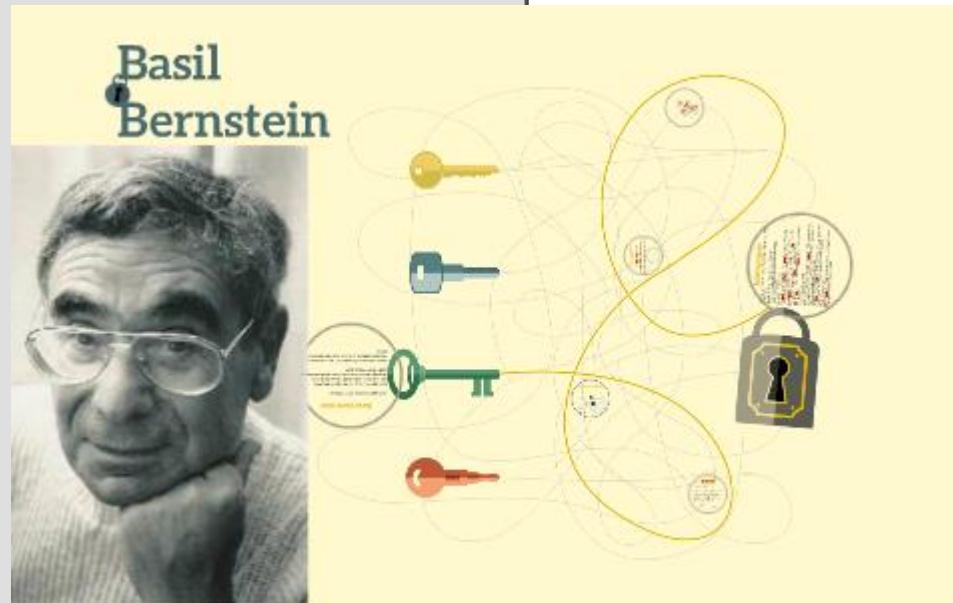
rodina vs. vzdělávací systém

Teorie jazykových kódů

Omezené kódy - nižší vrstvy,
jednoduché věty, vypravení o
každodenní zkušenosti

Rozvinuté kódy – vyšší třídy,
abstraktní pojmy a složité věty

Studium anglického jazyka.

feminizace chudoby

Termín feminizace chudoby byl vytvořen na konci 70. let XX století, aby odkazoval na větší pravděpodobnost, že ženy ve srovnání s muži budou žít v chudobě (Bianchi 1999, Pearce 1978).

solo matky a děti ohrožené chudobou

Počet domácností založených na solo matce roste od 60. let v západních společnostech.

Tím pádem roste počet dětí vyrůstajících v tomto typu rodinách. Solo matky velmi často čelí existenci na hranici životního minima (potenciálně nebezpečné situace to: výpadek příjmů, rozbitá pračka, nepředvídané náklady).

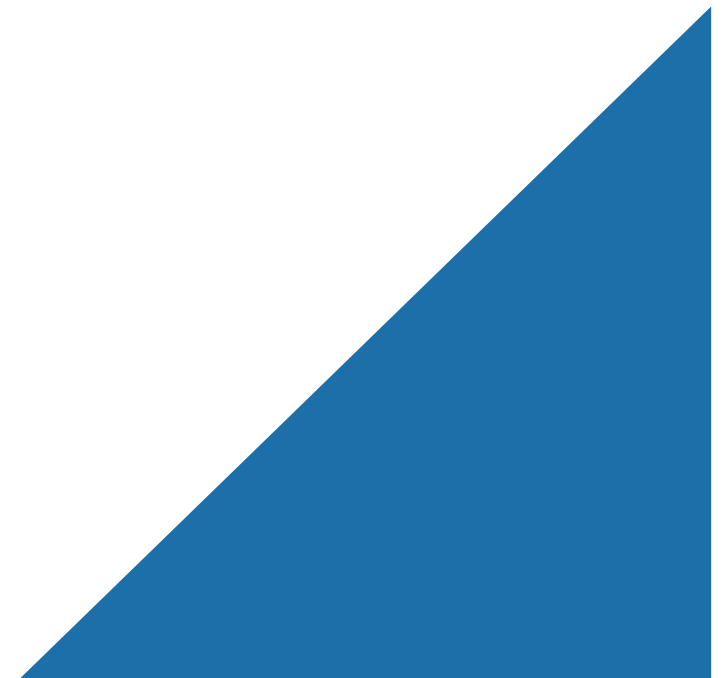
K tomu povstal nový termín – juvenilizace chudoby.

juvenilizace chudoby

Vyrůstání v chudobě souvisí s mnoha vážnými problémy: předčasným ukončením školní docházky, nízkým školním výkonem, těhotenstvím dospívajících, špatným mentálním a fyzickým zdravím, nezaměstnaností, zneužíváním návykových látek a zapojením do trestné činnosti .

český kontext – rodiny bez domova

- 3 ze 4 rodin v bytové nouzi v Česku to solo matky
- mezi lidi bez domova patří 2600 děti (prosinec 2019)
- housing first

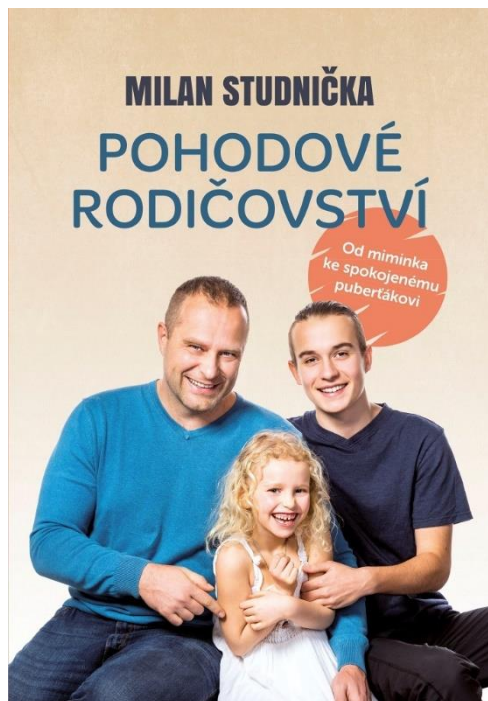
Navzdory skutečnosti, že někteří lidé zůstávají bezdětní, stát se rodičem je stále považováno za známku rodinného závazku a dospělosti.

Rodičovství je stále považováno za hlavní součást sociální role dospělého.

Kulturní prvenství biologického rodičovství přetrvává navzdory rostoucímu uznání, že emoční vazby mohou být stejně silné jako genetické.

Kulturní reprezentace rodičovství

kulturní reprezentace rodičovství

- samotné rodičovství je nadále prezentováno jako radostné, plnohodnotné a normální, i když obvykle způsobuje neočekávaný stres, napětí a nesplnění (práce)
- sociální sítě & kultura perfektního rodičovství
- koncept work-life balance jako nedosažitelný vzor

rodičovství a gender

- od žen se stále očekává, že umístí mateřství na vrchol svých priorit, i přesto, že stále více žen to považuje za potenciálně omezující a prohlašuje, že pro své emoční naplnění mateřství nepotřebuje
- význam otce v dětském životě je dnes uznáván, i když příspěvky mužů k rodičovství nadále zaostávají za ženami
- genderové rozdíly v rodičovském chování a přístupu závisí na širší genderových rámcích společnosti a na tom, jak jsou definované genderové role

pronatalistická kultura

- naše kultura je pronatalistická - to znamená, že se od manželských párů očekává, že se budou rozmnožovat, že a mít děti je nezbytné pro seberealizaci
- pojem pronatalismus ovlivňuje přístup k bezdětným párům a lidem (důvody: neplodnost, individuální rozhodnutí, ekonomické podmínky) - otázka stigmatizace

Být dítětem je ovlivněno sociálními a kulturními definicemi dětství. Není to jen biologická fáze vývoje.

V historii byly děti považovány za malé dospělé, malé příšery, nevinné bytosti nebo rodičovský majetek bez práv.

Způsoby, jak jsou děti vychovávány, závisí na kulturních definicích „správné“ výchovy dětí, na sociální třídě, rase a etnickém původu. Zdá se, že sexuální orientace rodičů má malý nebo žádný vliv na výchovu nebo účinnost výchovy dětí.

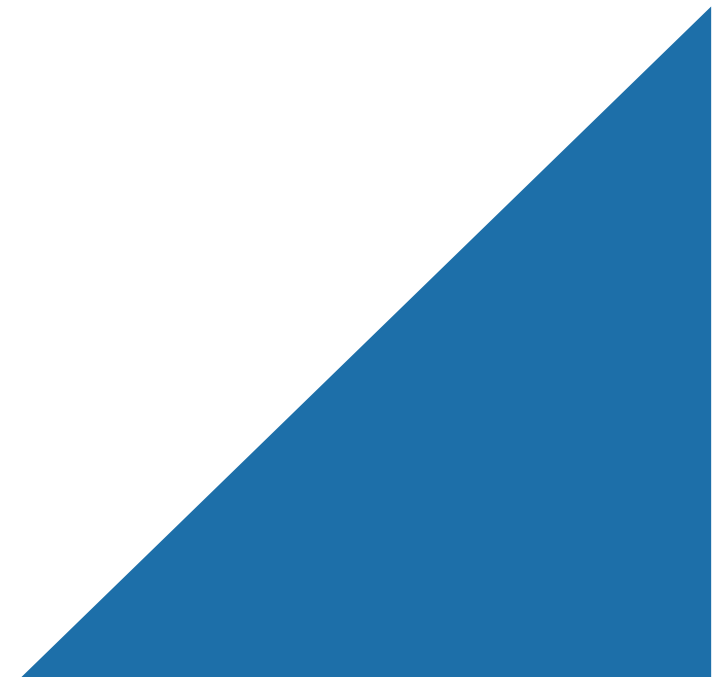
Kulturní reprezentace dětství

Dospívání je sociálně definovaná životní etapa. Označuje přechod mezi dětstvím a dospělostí. Objevila se na konci devatenáctého století jako produkt sociálních, ekonomických a vzdělávacích změn - rozšíření závislosti na rodičech.

V některých společnostech je změna z dítěte na dospělého poznamenána rituálem průchodu. Příklady?

Široké genderové ideologie ovlivňují způsob, jakým lidé prožívají dospívání, zejména pokud jde o sexualitu.

Kulturní reprezentace dospívání

SOCIÁLNÍ SÍŤE

ŠIKANOVÁNÍ

EMOCE

STRES

**SPOLU TO ZVLÁDNEME
DOSPÍVÁNÍ**

**OBRAZOVÝ PRŮVODCE ZÁKLADY
BIOLOGIE, SEXUOLOGIE A PSYCHOLOGIE**

ROBERT WINSTON